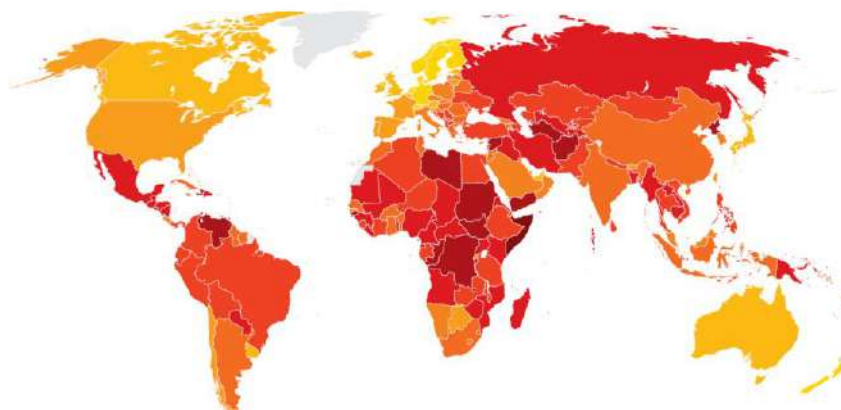

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2019

Transparency International

КОРУПЦИОННИЯТ ИНДЕКС ЗА 2019 ГОДИНА: ОБЩАТА КАРТИНА

- ❑ Средната стойност на индекса в световен мащаб за 2019 г. е 43 т. (същата стойност, както през 2018 г.). В сравнителен план на регионално ниво най-висок резултат получават държавите от Европейския съюз и Западна Европа (средна стойност от 66 т.). Най-слабо представяне бележат държавите от Африка (държавите от Африканския съюз и Субсахарска Африка са със средни стойности от 32 т.), Близкият Изток (34 т.), Централна Азия и бившите съветски държави (средна стойност от 35 т.).
- ❑ Индексът на България през 2019 година е 43 пункта, с което страната се нарежда на 74 място в световната класация и на последно място в Европейския съюз.
- ❑ Водещи позиции в класацията за 2017 г. заемат Дания и Нова Зеландия (87 т.), Финландия (86 т.), Сингапур, Швеция и Швейцария (с по 85 т.). В дъното на класацията са Сомалия (9 т.), Южен Судан (12 т.), Сирия (13 т.), Йемен (15 т.).
- ❑ Данните от изследването за 2019 година установяват пряка връзка между липсата на прозрачност и контрол върху политическото финансиране и по-високото ниво на корупция в държавите. Анализът на данните дава основание за извод, че съществени фактори за ограничаване на корупцията са (1) намаляването на „големите пари“ в политиката и (2) насърчаването на гражданското участие в процеса на вземане на политически решения са от съществено значение за ограничаване на корупцията.

ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО:

- Индексът за възприятие на корупцията (CPI) е създаден през 1995 година като комплексен индикатор за оценка на нивото на корупция в публичните институции.
- Той се основава на аналитични доклади, оценки и непосредствените възприятия на представители на чуждестранния бизнес, академичните среди и анализатори на политическия и икономическия риск, включително и анкетираните експерти от изследваните държави.
- Индексът за 2019 г. включва 180 държави и територии.
- Скалата за оценка е от 100 до 0, като 100 е показател за ниско ниво на корупция, а 0 е показател за максимално високо ниво на корупция. Стойности под 50 пункта са индикатор за системен проблем в противодействието на корупцията.
- Създаден е на базата на 13 различни изследвания, проведени от 12 независими една от друга авторитетни международни институции и изследователски организации.
- За да бъде включена една държава в Индекса са необходими минимум 3 изследвания. Индексът на България е конструиран на базата на 10 изследвания.

ИНДЕКСЪТ НА БЪЛГАРИЯ: ЛИПСА НА НАПРЕДЪК В БОРБАТА С КОРУПЦИЯТА

Индексът за възприятие на корупцията на България през 2019 година е 43 пункта, като с това страната заема **74 място в световната класация**. В рамките на регионалната класация на държавите-членки на Европейския съюз страната ни продължава да заема последно място (средната стойност на индекса за 64,32).

България е включена за двадесет и втори път в изследването на Transparency International. В сравнение с предходната година индексът бележи незначително повишение от 1 пункт.

Промяната от една точка в резултата на Индекса не е статистически значима, като в тази връзка следва се вземат предвид две обстоятелства: 1) стойности на индекса под 50 пункта са показател за систематичен проблем с корупцията и за неефективна борба; 2) за отбелязване на съществен напредък е необходимо подобрение на резултата със статистически значимо повишение над 3 пункта. Резултатът през 2019 г. не позволява на страната да се придвижи напред от последното си място в класацията на Европейския съюз.

Анализът на резултатите от индекса на България за периода 2012 – 2019 г. дава основание за критична оценка – липсва съществен напредък в противодействието на корупцията, като на фона на положителното развитие при значима част от редица държави-членки на ЕС (като например Естония, Чехия, Гърция) индексът на страната откроява тенденция на сериозно изоставане. Данните, които стоят в основата на класацията, изразяват следните съществени детайли:

- относително позитивни оценки относно перспективите за икономическо развитие;
- относително критични оценки относно икономическа конкурентоспособност;
- дефицити в ключови области: финансиране на политическите партии и предизборни кампании; спазване на демократични стандарти в изборния процес, свобода на медиите; критерии за избор и назначаване на лица на ръководни позиции в институциите; ефективно разследване на корупцията; лобистка дейност; липса на ефективно участие на гражданите в консултативния процес, свързан с вземане на политически решения.

Изследвания, формиращи индекса на България

При съставянето на корупционния индекс са използвани резултатите от изследвания, доклади и аналитични оценки, публикувани от авторитетни международни изследователски и финансови институции. В индекса за 2019 г. са включени данни от 10 изследвания, от които 5 представят оценката на експерти от финансови и икономически институции и 5 интегрират оценката на изследователски организации в сферата на демократичното управление и политиката.

Таблица № 1: Източници при формирането на индекса на България

Източник	Институция/организация
1. Проучване на мнението на ръководители на компании	Световен икономически форум
2. Класация за оценка на риска на държавите	Глобал Инсайт (бивш Център за изследване на световните пазари)
3. Индекс за трансформация	Фондация "Бертелсман"
4. Доклад за световната конкурентоспособност	Институт за управленско развитие
5. Индекс за устойчиво управление	Фондация "Бертелсман"
6. Индекс за върховенството на закона	Световен проект за правосъдие
7. Международен доклад за оценка на политическия риск	Група за оценка на политическия риск
8. Изследване „Модел на демокрация“ (нов източник)	Университет Гьотеборг – „Келог“ Институт (Varieties of Democracy Institute)
9. Оценка на риска на държавите	Economist Intelligence Unit
10. Изследване "Държави в преход"	Freedom House

Сравнителни аспекти: България в общеевропейски контекст

Средната стойност на индекса за държавите-членки на Европейския съюз за 2016 година е 64,32, а включването на Норвегия, Швейцария и Исландия в общеевропейската класация формира обща регионална оценка на ЕС и останалите държави от Западна Европа от 66 пункта.

Резултатите от изследването показват, че скандинавските държави отново заемат водещите позиции в регионалната класация. Първо място в европейската класация заема Дания, следвана от Финландия, Швеция и Швейцария. Оценките на тези страни свидетелстват за ефективно прилагани правила, регулиращи поведението на политиците и на държавните служители, както и за наличието на стабилни системи, осигуряващи прозрачност и отчетност при функционирането на институциите.

Сравнението между индексите на България и на останалите държави от ЕС показва не само липса на развитие в рамките на един относително дълъг период – на фона на тенденциите при други държави-членки на ЕС индексът на България откроява тенденция на сериозно изоставане.

Разликата в тенденциите е особено видима на фона на **позитивния тренд** при държави от Централна и Източна Европа, с които България се съизмерва от началото на демократичните промени, като Естония (от 64 т. през 2012 г. до 74 т. през 2019 г.), Чехия (от 49 т. през 2012 г. до 56 т. през 2019 т.).

Значителни повишения в стойностите на индекса се отбелязват при Гърция, която след преодоляване на икономическата криза и предприетите мерки за реформа в публичния сектор повишава индекса си с цели 12 пункта за периода от 2012 г. (36 т.) до 2019 г. (48 т.). Италия и Австрия също повишават значително индексите си за изминалите осем години (Италия от 42 т. до 53 т., а Австрия от 69 т. до 77 т.)

Съществени **негативни тенденции** се отбелязват при индексите на Унгария (от 55 т. през 2012 г. до 44 т. през 2019 г.), Турция (от 49 т. до 39 т.), Босна и Херцеговина (от 42 т. до 36 т.). Македония също значително понижава индекса си (от 43 до 35 т.).

Индексът на Великобритания продължава да отбелязва понижение (от 82 през 2017 г. до 77 през 2019 г.), като принос за това имат негативните перспективи за икономическа конкурентоспособност и политическите рискове, свързани с Брекзит.

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2019

Transparency International

КЛАСАЦИЯ

Място в класацията	Държава / Територия	Индекс за 2019	Брой използвани източници
1	Нова Зеландия	87	8
1	Дания	87	8
3	Финландия	86	8
4	Сингапур	85	9
4	Швеция	85	8
4	Швейцария	85	7
7	Норвегия	84	7
8	Нидерландия	82	8
9	Германия	80	8
9	Люксембург	80	7
11	Исландия	78	7
12	Канада	77	8
12	Австралия	77	9
12	Австрия	77	8
12	Великобритания	77	8
16	Хонг Конг	76	8
17	Белгия	75	7

18	Естония	74	10
18	Ирландия	74	7
20	Япония	73	9
21	Уругвай	71	7
21	Обединени арабски емирства	71	8
23	САЩ	69	9
23	Франция	69	8
25	Бутан	68	4
26	Чили	67	9
27	Сейшели	66	4
28	Тайван	65	8
29	Бахамите	64	3
30	Барбадос	62	4
30	Катар	62	7
30	Португалия	62	8
30	Испания	62	8
34	Ботсвана	61	7
35	Бруней	60	3
35	Израел	60	7
35	Литва	60	9
35	Словения	60	10
39	Сейнт Винсент и Гренадини	59	3
39	Южна Корея	59	10
41	Кабо Верде	58	4
41	Кипър	58	7
41	Полша	58	10
44	Коста Рика	56	7
44	Грузия	56	5
44	Чехия	56	10
44	Латвия	56	9
48	Доминика	55	3
48	Сейнт Лусия	55	3
50	Малта	54	6
51	Гренада	53	3
51	Малайзия	53	9
51	Саудитска Арабия	53	7
51	Руанда	53	7
51	Италия	53	8
56	Оман	52	6
56	Мавриций	52	6
56	Намибия	52	7

59	Словакия	50	9
60	Куба	48	5
60	Йордания	48	8
60	Гърция	48	8
63	Хърватия	47	10
64	Вануату	46	3
64	Сао Томе и Принсипи	46	4
66	Аржентина	45	8
66	Беларус	45	7
66	Черна гора	45	5
66	Сенегал	45	9
70	Суринам	44	4
70	ЮАР	44	8
70	Унгария	44	10
70	Румъния	44	10
74	Ямайка	43	7
74	Тунис	43	7
74	БЪЛГАРИЯ	43	10
77	Соломонови острови	42	3
77	Армения	42	6
77	Бахрейн	42	6
80	Китай	41	8
80	Индия	41	9
80	Мароко	41	7
80	Бенин	41	7
80	Гана	41	9
85	Гвиана	40	5
85	Тринидад и Тобаго	40	7
85	Индонезия	40	9
85	Кувейт	40	6
85	Буркина Фасо	40	8
85	Лесото	40	6
91	Сърбия	39	8
91	Турция	39	9
93	Еквадор	38	7
93	Шри Ланка	38	7
93	Източен Тимор	38	4
96	Колумбия	37	8
96	Виетнам	37	8
96	Етиопия	37	9
96	Гамбия	37	7

96	Танзания	37	9
101	Панама	36	7
101	Перу	36	8
101	Тайланд	36	9
101	Босна и Херцеговина	36	7
101	Косово	36	5
106	Бразилия	35	8
106	Монголия	35	9
106	Албания	35	8
106	Северна Македония	35	7
106	Алжир	35	7
106	Египет	35	7
106	Кот д`Ивоар	35	9
113	Салвадор	34	7
113	Непал	34	6
113	Филипини	34	9
113	Казахстан	34	9
113	Есватини	34	4
113	Замбия	34	9
119	Сиера Леоне	33	8
120	Пакистан	32	8
120	Молдова	32	9
120	Нигер	32	7
123	Боливия	31	7
123	Габон	31	6
123	Малави	31	9
126	Азербайджан	30	7
126	Киргизстан	30	7
126	Украйна	30	9
126	Джибути	30	5
130	Мексико	29	9
130	Лаос	29	5
130	Малдиви	29	3
130	Мианмар	29	7
130	Гвинея	29	8
130	Мали	29	8
130	Того	29	7
137	Доминиканска република	28	7
137	Парагвай	28	6
137	Папуа и Нова Гвинея	28	6
137	Русия	28	9

137	Ливан	28	7
137	Кения	28	9
137	Либерия	28	7
137	Мавритания	28	6
137	Уганда	28	9
146	Гватемала	26	7
146	Хондурас	26	7
146	Бангладеш	26	8
146	Иран	26	7
146	Ангола	26	7
146	Мозамбик	26	9
146	Нигерия	26	8
153	Таджикистан	25	6
153	Узбекистан	25	7
153	Камерун	25	9
153	Централноафриканска република	25	5
153	Коморски острови	25	4
158	Мадагаскар	24	8
158	Зимбабве	24	9
160	Еритрея	23	5
161	Никарагуа	22	7
162	Камбоджа	20	8
162	Ирак	20	5
162	Чад	20	6
165	Туркменистан	19	5
165	Бурунди	19	6
165	Конго	19	6
168	Хаити	18	6
168	Либия	18	5
168	Демократична република Конго	18	9
168	Гвинея - Бисау	18	6
172	Северна Корея	17	4
173	Венецуела	16	8
173	Афганистан	16	5
173	Екваториална Гвинея	16	4
173	Судан	16	7
177	Йемен	15	7
178	Сирия	13	5
179	Южен Судан	12	5
	Сомалия	9	5